

Gordana Benić

Zbrajanje zaborava

Kad se duše vrate u tijela, uistinu možete vidjeti one koji su hodali predjelima uz more.
U mulju pustih plaža raspoznati stope stare četiri tisuće godina
Gusari su rezbarili sapun, i grimizom školjaka bojali tkanine. Potvrđeno je kako su ovdje
živjeli još u doba vladara Karolinga; onda su naprasno iščeznuli

Zvao se Ka, bio arhitekt ili graditelj; opisao zlokobne pustoši i čudesne gradove.
I on je otišao neznano kud
Tulio i Hera proveli noć u Spljetu; sakupljena lončarija, oslikana platna i pečati;
sve što su kanili ukrati na brod, nestalo je u vatri lučkih skladišta
Nisu razgrtali pepeo zgarišta, ostavljeni predmeti tinjali su i trovali zrak

Apokrifni zapisi čuvaju spomen o plemenitom Eniu Andreisu, sinu ornamentista i
dekorativnog slikara. Oduvijek je volio brodove; otac mu predvodnik nebeskih lađara
Bodro smo veslali prema kopnu; usred noći čuo se prasak, kao zrna pijeska iščeznuli
gradovi daleke Afrike. Za deset smo dana preplovili Sredozemno more, stigli pred
palaču cara Dioklesa

Kako romantično. Znaite, prepoznajem raspored prostorija, čak i mali zatvor ispod stuba;
rešetka se podizala i spuštala. Okomiti žlijeb obrubljen ukrasnim astragalom; klesano uže
uzidano je u susjedne zgrade

Schulz je prvi pretpostavio; pod tijeskom grada i tlo se pomiče.

Kažu: *zvijer tame* dolazi uz dubine

U tom gradu sve je lažno, i, nitko ne haje za rasvjetu. Pod zvonom katedrale nema njihala, niti
je lijevač utisno žig. Nestvarna su gotička pročelja, konji na fontani, čak i topole u perivoju

Nije li to neobično; izrezivači stakla i modelari još izrađuju svijećnjake za samo 50 kruna;
žene šivaju baršun za livreje, raspoznaje se mnoštvo ornamenata

Stigavši u tu pustoš, moreplovci su počeli graditi palače u maurskom stilu. Ondje sam rođen
prije tisuću godina. Kad me ispuni tuga, hodam tajnim tunelom ispod grada; premda sam
sjena u dalekoj zemlji Bay

Čast mi je govoriti o prošlom životu u kojem sam bio kornjača. Već pet godina nisam
kornjača; to je zaista dugo vrijeme kad morate galopirati

Zvjezdočitači

Okupili se svi žitom othranjeni: počelo se smrkavati, a oni prolaze glavnom ulicom. Zastaju pod platanama, visoki i mrzovoljni; nijemi i veoma ezoterični. Takve možeš sresti na svakom koraku; nekoć su radili u drvodjeljskim radionicama, na teglenicama i dokovima velikih lučkih gradova. Na visinama gdje se poništava dubina svemira, a zvijezde su nalik perlama obične bižuterije.

Zapp i Fulvio ulaze u veliku čekaonicu željezničke postaje na gradskoj periferiji; bez suvišnog osvrtnja ili uspomena, zbog kojih im mogu iščupati srce.

Magle i snježne oluje spuštaju se nečujno, a brzo; uz kolodvor zamišljena povijest stane u kartonski kovčeg i otužni zvuk harmonike.

Andrea i Hegel u pustoši barokne palače nalaze sobu, oblijepljena je tapetama sa cvjetnim uzorkom. Kroz prozorsko okno vide betonsku ogradu iz šezdesetih, zabačenu ulicu i prolaznike iz Sankt Peterburga.

Retro budućnost vjeruje u robote; kad pričaju pred kamerama, smiješe se i govore kako su sretni.

Zaključio je: Sve što se ikad prije dogodilo, treba razmotriti ponovno. Dobro došli u čudesni svijet koji ne poznaje katastrofu.

Zvjezdočitači se pretvaraju kao da ne prijeti opasnost od visokih metalnih robota; cepelini još uvijek lete preko Manhattana i Brooklynskog mosta, a lijepe plavuše nose šik šešire.

Događaju se misteriozni nestanci, iščezlo mnogo osoba širom svijeta. Bizarna obitelj Safamis svjedoči o trgovinama ljudima u San Franciscu.

U večernjim satima pojavljuje se slika boginje s porukom: Ne pucajte u kraljicu iluzije!.

Andeo za mojim stolom

I.

Često je sanjao o tome da ode na Zapad, te vidi krajeve koje su nazivali *Oblakom tajne*; mogao je slijediti pustolovine proljetnih putovanja, projuriti između raspuklih zvijezda. Jedina važna i sveta stvar u njegovu životu bila je nadrealistička slika *Utopija u modrom*. Rekavši da je zadovoljan takvim pogledom na svijet, Michael se otputio kroz bunilo zapadnih strana

Otišao je nadasve poletan, s nacrtom zemljopisnih postaja i crvenim kartama za yocker igrice; sve do trenutka kad je odlučio zauvijek otići na more. Činilo se kako njegova mokra kosa samo podsjeća na divljinu; sve nadalje bit će zarobljeno u tjesnacima gdje kretanje ne jenjava, niti prestaje. Iz nepoznatih razloga umnažaju se glasovi s brodskih pramaca, vrištanje razmažene dječurlije, žamor putnika i zvukovi priobalja

Za tim stolom slegli se kontinenti; iduće pokoljenje nije razumjelo ornitologe, niti je u Lorettu moglo zamisliti kakvu čudotvorku. Nevjerojatne daljine bešumno poglele na stol, zbile se u pljesnivi ugao drvenarije. Mirisalo je na piljevinu i alat odložen poslije zamornog posla

Daleki rođaci iz Bronxa znali su za velike karavane prema mističnom Istoku, i tajanstvena putovanja Marka Pola. Nisu voljeli doba u kojem su živjeli; činilo se, zauvijek će hodati uz turobne zidove. I kad izađu iz grada, duh antipustolovine lako prione uz njihovu tjeskobnost

II.

Taj Eugen Kohn čuje najdublje zvukove mora, što je uistinu sablasno. U oblicima njegovih fantazija postoje i zamaćena mjesta: crne lađe premazane katranom, sutonski događaji okruženi sumpornim parama

Kad oblak mulja prekrije plitke obale, izmiješaju se mnoga lica okrenuta prema nebu. S udaljenosti od stotinu metara čine se tako sitnima. S još veće razdaljine i gradovi Mediterana nalikuju skulpturama od pijeska; prepušteni morskim plimama na kakvoj plaži Kalifornije

Tomasina Disopra žuri na sastanak s galebima. Počelo je kišiti. Svaka kaplja crna je rupa u kojoj borave oni koji ništa ne govore; kilometri i kilometri vode. Kakvog li zaprepasčenja, zbog manjka boje iščezle i najbliže stvari. Tjemena okrenutog prema zvijezdama, Marino Dor strmoglavio se u razmočenu zemlju; kao da je tu posljednji, čudom preostali, metar tla

Budi se božanstvo mora; neka nova bića ne pripadaju smrtnima, niti žele hodati. Jamačno lebde, u potrazi za mjestom gdje je moćnik vrškom sjene zgazio zmiju; koja odsada puzi kao zločinac, prisiljena na uzmak

Pripravan proučiti zagonetke europskih gradova, Stabat Mater novog stoljeća, kazao je: Ono čega se čovjek, ili životinja, plaše kad hodaju u ovo doba, samo je tlapnja. Svjetlosna prašina kojom svemir propituje taj čudesni, nedovršeni svijet

III.

Polubog drži nebo, a zemlju će zauzdati mrakom. Nazvan je Pagard, jeka neprozirnog doba. Kada se naposljetku, planet obasjan mjesečinom, razdvojio iz beskonačnosti, i u prvim botaničkim knjigama Pagard se spominje kao vrsta korova

Mislav je volio ptice, najstarijim zanatom smatrao uzgoj pjevica i ptičarstvo. Divio se kosu i sjenici, raspoznavao svaki cvrkut za živicom. U Aziju je vjerojatno doputovao prije desetak godina, bio uvjeren kako ptice ovamo dolijeću sa svih četiriju strana svijeta, a vrijeme u hipu dostiže savršenstvo

Jedva vidljiv za ljude, asteroid nazvan Mathilde poput zrcala je; pluta u mlazu sunčeve svjetlosti. Večer je bila tamnoplava, kao nikad ranije. Lagano i bez zvuka posljednja je svjetlost hlapila iz mora. Možda su i anđeli zaboravili disati od tolike ljepote i ganuća